

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 221: Forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler). (Ændret hovedsigte og kompetencegivende undervisning m.v.).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).
(Fremsat 5/4 2006).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Britta Schall Holberg (V):

Højskolerne er et af de danske klenodier, stedet, hvor unge og mere modne mennesker kan mødes på tværs af alder, nationalitet, uddannelse eller mangel på uddannelse.

Engang var højskolerne det eneste uddannelses- og dannelsestilbud. Et højskoleophold var med i bagagen hos mange af dette lands foregangsmænd og -kvinder. Højskolerne er en betydelig del af den danske kulturarv, og vi har meget at takke skoleformen for.

Inspiration og kræfter er vokset ud af disse frie skoler.

Kl. 20.40

Jeg ved ikke, om situationen er blevet barskere, end den var engang, men den er blevet barskere, end den har været i en række år. Siden 1994 er årselevtallet faldet med 30 pct. og skolerens antal med 15 pct. Årsagerne er flere. Højskolerne er ikke mere ene på undervisningsmarkedet, det vrimler i dag med tilbud, og ungdomsårgangene er mindre.

Situationens alvor gjorde, at den tidligere undervisningsminister, fru Ulla Tørnæs, nedsatte et Højskoleudvalg, der skulle komme med nogle gode ideer, der dog skulle være udgiftsneutrale. Højskoleudvalget barslede med adskillige forslag, nogle forslag kan gennemføres ganske uden lovgivning, mens andre kræver det. Undervisningsministeren efterkommer med lovforslaget nogle forslag, nemlig flertallets ønske om, at formålsparagraffen ændres, og flertallets ønske om muligheden for, at højskolerne kan lade andre udbydere stå for kompetencegivende uddannelse i 15 timer om ugen under højskoleopholdet.

Dette forslag redder ikke højskolerne, heller ikke selv om ministeren lover at lave en vejledning om, hvordan højskolerne kan danne net-

værk med andre uddannelsesinstitutioner m.fl.; det burde højskolerne nu selv kunne finde ud af.

I virkeligheden er højskolernes hovedproblem, at deres kernekompetence, den folkelige oplysning og den almene dannelse, i de senere mange år har haft ringe prioritet i skiftende regeringers ønske om, at de unge skulle hurtigere igennem deres uddannelsesforløb. Den tese har naturligvis sat sig meget fast hos vejledningssystemet, som så vejleder de unge væk fra højskolerne.

Højskolerne har imidlertid deres særlige værdi i, at de er muligheden for de unge, der trænger til at opleve en skoleform uden eksamenspres, inden de finder ind i en mere formel uddannelse, eller de er en fin mulighed for de mere modne, der ønsker at stoppe op et øjeblik, inden de finder en måske ny retning i deres tilværelse.

Der er i virkeligheden masser af muligheder inden for den gældende lovgivning, for at højskolerne kan tage nye udfordringer op og vende situationen til deres fordel. Mulighederne er linet op både i Højskoleudvalgets rapport og i dette lovforslag.

Måske er højskolernes problem i højere grad et krampagtigt forsøg på at komme til at ligne de øvrige uddannelser og ønsker om mere lovgivning og flere vejledninger, så nogle af dem ikke selv ser mulighederne i netop at være et alternativ til andre undervisningsformer. Der er mere end nogen sinde brug for almene kompetencer og for, at mennesker mødes på tværs i en stadig mere specialiseret verden. Der er brug for, at højskolerne tager den europæiske udfordring op og etablerer møder mellem danskere og de øvrige europæere.

Nogle har sagt, at ministeren er uambitiøs. Måske er det nogle af højskolerne selv, der er uambitiøse og ikke stolte nok af det, der ligger bag hele deres idé. Fik man tilrettet økonomien til nye tider? Fik man etableret de nødvendige netværk i lokalsamfundet til andre uddannelsesinstitutioner og til erhvervslivet? Fik man etableret indtægtsdækkende virksomhed? Fik man suppleret bestyrelserne med nye kræfter?

Højskolerne må ud at fortælle om det, de kan, de må ud at præge den offentlige debat. I alt for mange år har man været lukket om sig selv, selv om man burde være et kraftcenter i debatten, sådan som det var før. Man må ud at fortælle, at man kan være et vægtigt alternativ til de stadig mere målrettede uddannelser, og hævde sin styrke til at være mødested for forskellige mennesker i en globaliseret verden, hvor netop for-